

ZPRAVODAJ MATICE SLEZSKÉ

Číslo 73

Leden-květen 2014

ROK VÝZNAMNÝCH JUBILEÍ

Na každý rok připadá celá řada tu významnějších, jindy méně významných výročí, která se oslavují či alespoň připomínají. Některá z nich mají zcela obecný vztah ke společnosti a je třeba jim věnovat pozornost. To je případ letošního 100. výročí vypuknutí první světové války, prvního válečného konfliktu v dějinách, do něhož byl zatažen celý svět a na jehož konci se zrodil i náš stát. Toto výročí bude jistě po celý rok frekventováno ve všech sdělovacích prostředcích a také v různých organizacích. Přímý vztah k Matici slezské toto výročí nemá, ale budeme si ho připomínat jako řádní občané České republiky, protože ona je touto válkou postižena v podobě stovek a tisíců padlých předků současných obyvatel. Jsou však jubilea, která se vztahují pouze na část společnosti, ať už přímo nebo jen zprostředkovaně a pak je namístě je připomenout buď jen slovem nebo nějakou rozsáhlejší akcí. K Matici slezské mají vztah hned čtyři letošní jubilea, kterým budeme věnovat pozornost.

Samotné město Opava si letos připomíná 790. výročí. Je to trochu takové výročí-nevýročí, ale chápeme to jako snahu, aby se i takovým způsobem současné vedení města zapsalo do městské historie. Mnozí z nás si pamatují oslavu 750. let města, která byla opravdu impozantní a významně obohatila život města během celého roku mimo jiné importem pestré škály vynikajících pořadů z celé republiky. Již tenkrát se o výročí mírně pochybovalo, protože v roce 1224, který byl výchozím rokem pro oslavy, Opava jako město již existovala a v tom roce byla jeho práva jen o něco rozšířena. Proto bude letošní jubileum slaveno skromněji a také my nejen jako občané, ale i jako členové Matice slezské, která v Opavě od svého vzniku sídlí a dnes má s vedením města velmi dobré vztahy, se k oslavě připojíme. Pochopitelně specifickým způsobem – historickou konferencí, o které píšeme blíže na dalších stránkách.

Dalším výročím, pro Matici slezskou trochu bližším, je dvě stě let od počátku českého muzejnictví. V roce 1814 totiž vzniklo Gymnaziální muzeum v Opavě, které otevřelo své sbírky také veřejnosti. Nyní možná někdo zapochybuje, jaký máme k této historické události vztah a proč se vůbec hovoří o českém muzejnictví, když toto první muzeum na našem území – a třetí v celé habsburské monarchii - vzniklo na německém gymnáziu a Opava v té době zcela jistě nebyla českým městem. Má to pochopitelně svou logiku v historickém vývoji. Gymnaziální muzeum bylo jistě německé, ostatně jeho vzniku a zejména hlavnímu zakladateli F. Ensovi věnovala Maticе slezská pozornost vydáním samostatné publikace. V Opavě vznikla později ještě další muzea a mezi nimi také Muzeum Maticе opavské, které jediné až do vzniku republiky věnovalo pozornost české problematice ve Slezsku. V Československu pak došlo ke spojení všech existujících opavských muzeí a k vytvoření Zemského muzea Opavě, jehož sbírky pak prožívaly společné osudy včetně masivního zničení v průběhu druhé světové války. A také opačně se toto muzeum tím stalo dědicem všech svých předchůdců, tedy i Gymnaziálního, takže mohlo svůj sbírkový počátek a muzejní činnost počítat již od roku 1814. To tedy znamená, že dnešní muzejnictví v České republice odvozuje svůj počátek právě tímto rokem. A protože nedlouho po Opavě vznikla muzea v Brně (1817) a v Praze (1918), zahajuje letošní rok jakousi „pětiletku českého muzejnictví“ s dosti širokým programem. Zapojila se do něj i Maticе slezská jako spoluorganizátor Slezským zemským muzeem iniciované dlouhodobé akce „Putování moravsko-slezským pomezím“, jež je v této době teprve v projektu, ale brzo o ní uslyšíme více, o čemž budeme naše členy včas informovat. Hlavní program oslav muzejního výročí začne v Opavě 1. května za účasti zástupců nejen muzejních pracovníků, ale i představitelů kraje a vlády. Význam opavského výročí bude dokumentovat i poštovní známka, kterou v dubnu vydá Česká pošta. Doufáme, že také Slezské zemské muzeum připraví ke svému výročí důstojnou výstavu včetně doprovodné dokumentace, která zůstane trvalou vzpomínkou na tuto výjimečnou událost v opavské historii.

Ještě těsněji je s Maticí slezskou spojeno 130. výročí Mendelova gymnázia. Pravda, v minulém zpravodaji jsme se kriticky vyjádřili k vedení gymnázia, že škola nijak své výročí nepřipomněla. Ve skutečnosti škola na to nezapomněla, ale oslavu svého výročí přesunula na pozdější dobu, aby bylo na přípravu více času. Školní oslavy Maticního gymnázia, první české střední školy ve Slezsku, proběhnou od čtvrtka do soboty 27. až 29. března. Věříme, že v čase oslavy přijdou si zavzpomínat do školní budovy na své učitele a spolužáky nejen absolventi školy, ale i ostatní veřejnost, v prvé řadě členové Maticе slezské, kteří mají k této škole skutečně blízko. Obdobně je tomu také se Základní uměleckou školou V. Kálíka. Také ona vyrostla z matiční iniciativy v roce 1924 původně jako Hudební a pěvecká škola v Opavě. Má za sebou pestrou a pohnutou historii, ale letos působí, byť s přestávkami, již devadesát let a za tu dobu poskytla základní hudební vzdělání tisícům dětí, z nichž mnohé později vynikly jako známí hudebníci nebo pěvci. Toto výročí připomene škola slavnostním koncertem v sobotu 29. března ve Slezském divadle v Opavě.

POZVÁNKA

Místní odbor
Matice slezské v Opavě
zve všechny své členy a příznivce na

ČLENSKOU SCHŮZI ODBORU

Schůze se koná v Sále purkmistrů Obecního domu v Opavě,
Ostrožná ul. 46
ve čtvrtek 27. března 2014 v 16 hodin

Program:

Projekce nového filmu „Směr: Euroregion Silesia“
Úvodní slovo k pracovní části schůze
Zpráva o činnosti a hospodaření odboru v roce 2013
Návrh rozpočtu a výhled činnosti v r. 2014
Revizní zpráva
Rozprava k předneseným zprávám
Volba nového výboru
Různé návrhy a připomínky k činnosti odboru
Schválení usnesení a zakončení

Na závěr vystoupení Pěveckého sdružení Křížkovský

3. MATIČNÍ KONGRES

Členové Matice slezské jistě mají v živé paměti informace, které jsme přinesli o loňském sjezdu matic slovanských národů. Konal se v Martině 1. srpna 2013 a Matici slezskou zastupovala dvoučlenná delegace. Přes společně odsouhlasené doporučení, aby se toto mezinárodní setkání představitelů matic konalo ve dvouletých intervalech, přišla v lednu letošního roku pozvánka na 3. kongres do Lublaně, který svolala Matice slovinská ke 150. výročí svého založení. Spolupořadatelem bylo Fórum slovanských kultur se sídlem tamtéž. Pro krátkost termínu se Matice slezská tohoto setkání nezúčastnila, považujeme však za potřebné naše členy o něm alespoň stručně informovat. Nečekané pořádání se projevilo na kongresové účasti, na který přijelo jen šest delegací proti loňským jedenácti. Chyběla i delegace největší Matice slovenské, naopak kromě Matice české se zúčastnila poprvé Matice moravská. Ze strany pořadatelů se kongresu dostalo mimořádné pozornosti, což dokumentovala účast slovinského prezidenta a předsedy slovinského parlamentu na některých částech celodenního programu. Výsledkem jednání bylo rozhodnutí, že Fórum slovanských kultur, které je státem podporovanou institucí, připraví a vydá do roku 2015 publikaci k dějinám a současnosti matic, zřejmě ve slovinštině a zrcadlově v angličtině. Podobnou formu má publikace o hlavních městech všech slovanských národů, kterou tato instituce vydala již k předchozímu kongresu. K přípravě dohodnuté publikace se však naskýtá otázka výběru matičních organizací, které by měla kniha zahrnovat. I ty jsou totiž různého charakteru a působnosti, které se často podstatně liší. V našich matičních materiálech nejčastěji píšeme o Matici slovenské, české a moravské. Existuje však ještě řada dalších matic, kterým nevěnujeme pozornost, protože jejich smysl je zcela jiný než Matice slezské nebo slovenské. Už i Matice moravská má svá specifika: není zcela otevřeným spolkem, protože se jejím členem může stát jen člověk s vysokoškolským vzděláním, a to jen humanitního směru. Ve své činnosti se věnuje pouze vydavatelské činnosti, případně odborným přednáškám. Původně vznikla jen na podporu české odborné literatury, která v době založení byla pochopitelně jen německá. A v té původní náplni pokračuje i dnes. Jiné matice mají jednoúčelovou náplň, např. Matice cyrilometodějská vydává náboženskou literaturu, Matice svatohostýnská pečuje o poutní místo na sv. Hostýně a podobně. Existují ještě další podobné spolky, s nimiž proto nemáme žádné vzájemné kontakty, protože programy nemají styčné body. Je velmi pravděpodobné, že podobná situace je také u jiných slovanských národů. Takže autoři připravované publikace budou muset výběr matičních spolků podrobit důkladnému prošetření a konzultacím s těmi známějšími organizacemi. Doufejme, že se jim to podaří a kniha důkladně představí světu matiční hnutí.

HISTORICKÁ KONFERENCE K DĚJINÁM OPAVY

Statutární město Opava připravuje historickou konferenci, která navazuje na tradici konferencí k dějinám města, z nichž první se konala v roce 1997 u příležitosti 120. výročí Matice opavské. Letošní, v pořadí již osmou konferenci realizuje město ve spolupráci s Maticí slezskou a dalšími partnery: Slezskou univerzitou v Opavě, Městem Ratiboř a

Státní vysokou školou v Ratiboři, a to v rámci projektu financovaného z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR 2007 – 2013. Konference, jejíž podtitulem je „Opava – město na hranici“, nabídne všem zájemcům o historii soubor zajímavých přednášek a po jejím ukončení budou mít zájemci možnost navštívit „město za hranicí“ – polskou Ratiboř. Podrobný program je k dispozici na webových stránkách města Opavy www.opava-city.cz a v Městském informačním centru v Opavě, kde jsou také přihlášky. Vstup na konferenci je volný, přesto pro rezervaci místa k sezení doporučujeme předem se přihlásit. K návštěvě Ratiboře je přihláška nutná. Obě akce jsou pro účastníky zdarma, občerstvení je zajištěno.

POZVÁNKA

na

**konferenci k dějinám města s názvem „Opava – město na hranici“ a
návštěvu Města Ratiboře konanou**

15. dubna 2014

Konference: 9:00 – 13:30 hodin

Místo konání: aula Slezské univerzity v Opavě, Na Rybníčku 1

Podrobný program k dispozici na www.opava-city.cz a v Městském informačním centru.

Návštěva Ratiboře: 14:00 – 18:00 hodin

Sraz účastníků: 14:00 hod. mezi Slezským divadlem a konkatedrálou

Program návštěvy: procházka centrem města, návštěva Piastovského zámku, návštěva Střediska sportu a rekreace

Přihlášku na konferenci a návštěvu Ratiboře najdete na www.opava-city.cz nebo v Městském informačním centru. Přihlásit se můžete také telefonicky na tel. čísle 553 756 629 nebo e-mailem na adrese olga.ovcackova@opava-city.cz. Účast zdarma.

Cíl 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

NABÍDKA MATIČNÍCH ZÁJEZDŮ

Matiční zájezdy jsou nejen mezi členy velmi populární, ale přitahují také veřejnost a ne jeden zájemce se kvůli jejich programům stal členem Matice slezské, aby se jich mohl užít za nižší členskou cenu. Jejich přitažlivost spočívá zejména v tom, že směřují do netradičních míst, v programu bývají i setkání s místními osobnostmi a jsou také relativně levné, neboť není u nich počítáno se ziskem, některé jsou dokonce částečně dotovány. Ne každý odbor je schopen zájezdy organizovat, zejména je to problém u těch s malým počtem členů, ale některé – zejména ty větší – pořádají zájezdy pravidelně. Patří k nim především odbor opavský a hradecký, jejichž zájezdovou nabídku přinášíme.

První letošní zájezd odboru Opava se koná v sobotu 26. dubna a jeho cílem je Těšínsko. Autobusem se pojedou do Českého Těšína, odtud po přechodu hranice je v programu návštěva muzea v Larischově zámku. Je následníkem nejstaršího muzea v monarchii založeného již v roce 1805. Po procházce městem kolem piastovského zámku se účastníci vrátí do Českého Těšína a navštíví muzejní expozici na české straně. Další

cesta povede do Rybího domu v Chotěbuzi a do Karviné – Fryštátu, někdejšího druhého sídla těšínských Piastovců. Zájezd pak bude pokračovat do Petřvaldu, kde je malé technické muzeum s expozicí „Kouzelný svět tramvají“, věnované někdejší úzkokolejce Moravskoslezských zemských drah z Ostravy do Karviné. Odjezd bude od Matičního domu v 7.15 hodin, cena zájezdu 180 Kč, pro nečleny 200 Kč bez vstupů do navštívených objektů. Ceny vstupů: Muzeum Těšín 12 zř./6 zř., Český Těšín 30 Kč/15 Kč, Petřvald 60 Kč/30 Kč.

Další zájezd opavského odboru, který se uskuteční v sobotu 24. května, je zaměřen na Hanou. Prvním navštíveným místem bude zámek Náměšť na Hané, další cesta povede do Slatinic. Po procházce těmito malými lázněmi s možností návštěvy soukromého muzea veteránů se zájemci projdou přírodním parkem přes Velký Kosíř s novou rozhlednou na „hanáckém Mont Blancu“ do Čech pod Kosířem. V místě je počítáno s návštěvou Muzea kočárů Václava Obra, údajně největší sbírky historických kočárů a luceren ve střední Evropě. Poslední zastávka bude na impozantním, ale nedostavěném zámku Plumlov. Odjezd od Matičního domu v 7.00 hodin, cena zájezdu je 240 Kč, pro nečleny 260 Kč. Ceny vstupů: Slatinice – muzeum veteránů 30 Kč, rozhledna asi 20 Kč, Muzeum kočárů 60 Kč, Plumlov 60 Kč/40 Kč. Snížené vstupy platí pro důchodce a děti. Přihlášky se přijímají na sekretariátu Matice slezské v Matičním domě.

Hradecký odbor pořádá zájezd v sobotu 17. května. Na jeho programu je město a zámek Nový Jičín, Památník Fr. Palackého a kostel v Hodslavicích a Valašské Meziříčí. Podrobnosti sdělí zájemcům paní R. Rajdová, tel. č. 553 783 708.

Zprávy z matičních odborů

Odbor Hradec nad Moravicí

Členská schůze odboru se konala v pátek 14. února. Účastníci schůze zhodnotili celoroční činnost odboru a jeho hospodaření a projednali plán práce na rok 2014 včetně rozpočtu. Odbor dosáhl ke konci minulého roku počtu 65 členů, kteří se výrazně podíleli na kulturním životě města. Zapojili se do oslav 90. výročí otevření místní Základní školy, pro kterou zajistili soubor kopií historických dokumentů ze sbírek svých členů. Odbor se podílel také na vydání pamětní jubilejní pohlednice školy. Spolu s městem připravil a na městském úřadě instaloval výstavu Československo a Česko na mapových pohlednicích, ke které byl vydán zdařilý příležitostný tisk. Výstava je putovní a už o ní projevila zájem další místa z našeho regionu. Chvályhodnou činnost odbor vyvíjí v oblasti podpory výuky regionální vlastivědy a historie. Pro žáky 9. tříd Základní školy zorganizoval komentovanou prohlídku místního hřbitova a kostela a stejnou procházku úspěšně nabídl také veřejnosti. Pro členy a zájemce připravil dva vlastivědné zájezdy a jednu vycházku. Dále pečuje o obnovu a udržování drobných památek v místě, vloni to byly dvě památné studny. Výbor odboru připravil pro členy a příznivce pestrý program také na letošní rok, jehož výsledky budeme průběžně zveřejňovat.

Odbor Stěbořice

V současnosti nejmenší odbor opavské oblasti Matice slezské má za sebou první úspěšný rok. Alespoň tak to vyznělo ze zprávy jeho předsedy, MUDr. Víta Skaličky. Výbor odboru se zaměřil především na realizaci projektu podpořeného z prostředků Evropské unie, který zahrnoval česko-polskou konferenci o C. Lelkovi, dva zájezdy po české a polské straně řeky Opavy, vydání mapy pamětihodností této části příhraničí a speciální pexeso s českými, polskými a nářečními ekvivalentními výrazy nejčastěji užívaných slov v lidové mluvě. Program vzbudil značný zájem mezi odborníky i laiky a byl splněn v plném rozsahu. V tomto bližším vzájemném poznávání sousedů ze dvou zemí budou i nadále pokračovat. Protože Stěbořice jsou těsně svázány se spoluzakladatelem a prvním zvoleným starostou Matice opavské, knězem L. Ochranou, od jehož narození letos uplyne dvě stě let, zaměřil se odbor spolu s obecním úřadem na instalaci pamětní desky tomuto významnému slezskému buditeli. Odhalení bude spojeno se slavnostní mší ve středu 30. dubna v 17 hodin ve Stěbořicích. Věříme, že se této akce zúčastní nejen početné řady členů Matice slezské, ale také široká veřejnost Opavska, protože zásluhy P. L. Ochrany o Slezsko si to skutečně zaslouží. Očekává se účast i významných představitelů veřejného života Moravskoslezského kraje.

Informace za sekretariátu

Odešli z našich řad

Dvě smutné zprávy jsme dostali z Fulneku. O odchodu paní **Markéty Mocové** jsme se dověděli až dodatečně. Zemřela již 10. července minulého roku po delší nemoci ve věku 84 let. Ještě vyššího věku se dožila paní **Anna Patermanová**, která zemřela dne 3. listopadu 2013 ve věku 91 let. Obě byly členkou opavského odboru od roku 2000 a setkávali jsme se s nimi příležitostně při návštěvě Fulneku. Až do vysokého stáří se zajímaly o dění v Matici slezské, což dokumentoval mimo jiné jejich zájem o Matici slezskou vydávané Vlastivědné listy. U p. Patermanové vycházel zájem z rodinné tradice, protože její otec byl členem a funkcionářem Matice opavské již před válkou.

V Krnově zemřel 27. ledna dlouholetý aktivní člen Matice slezské, pan **Ing. Jaroslav Kalivoda** v nedožitých 82 letech. V minulosti často navštěvoval sekretariát v Opavě u příležitosti návštěv svých příbuzných.

Upozornění členům

Uplynuly již dva měsíce nového roku a s ním vyplynula povinnost splnit základní členskou povinnost – zaplatit členskou příspěvkou na rok 2014. Nejvýhodnější je zaplatit příspěvek osobně na sekretariátě, je možno také platit přes banku na účet, pro odbor v Opavě na č. 1841649319/0800. Čas velmi rychle utíká, takže někteří členové zapomněli za loňský, případně i předchozí rok členský příspěvek zaplatit. Tito členové najdou ve Zpravodaji MS přiložené upozornění vyzývající je k úhradě členského příspěvku. Členům podporujícím, kteří nemají povinnost členskou příspěvkou platit, přikládáme složenku pro případ, že chtějí Matici slezskou finančně podpořit.

Úřadování sekretariátu MS v Opavě

Sekretariát je přístupný denně v době přítomnosti tajemníka, je však vhodné návštěvu mimo úřední hodiny ohlásit předem na tel. č. 553 716 365 nebo mob. 721 225 212 nebo e-mail maticeslezska@atlas.cz. Úřední hodiny jsou pondělí a středa od 14 do 17 hod.

Zpravodaj Matice slezské, č. 73

Vydává odbor Matice slezské v Opavě, připravil V. Kočvara

Vyšlo v březnu 2014